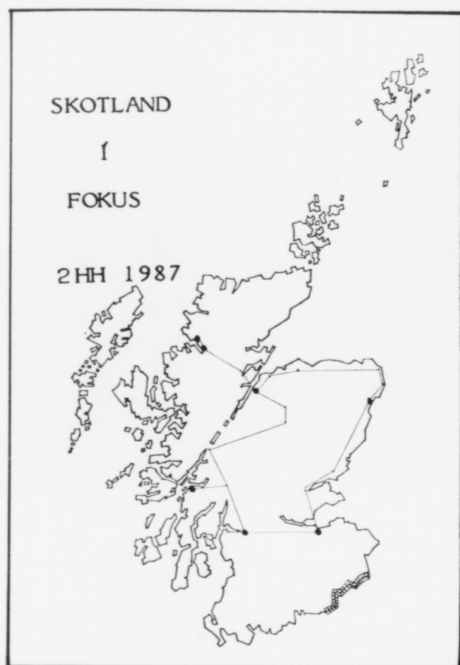

bæði fíggarliga og sósíalt. Til dómis er það einans 7% av teimum samlaðu ilögumum, ið ikki bera seg.

Um ein skal samanbera hesi útjaðaraðki Skotlands við Føroyar, er einasti veruligi munur tann, at peningamongdin í Føroyum fyri hvønn íbúgv er nógv størri enn í Skotlandi. Í báðum stöðum er stórir áhugi fyri ilögum, og fólk ið er vælútbúgv, bæði í Føroyum og í Skotlandi. Hetta vil siga, at góðir møguleikar eru fyri, at ilögurnar, sum verða gjørdar í hesum báðum londum, fara at geva nakað av sær. Støðan í Skotlandi er tann, at ein er noyddur at spara við tí avmarkaðu peningamongd, ið er til taks, meðan í Føroyum er trupulleikin vantandi stýring við tí stóru peningamongd, ið fer til ilögur. Tað hevði tí møguliga verið eitt hugskot, at føroyingar settu ein líknandi stovn til eina miðvísu stýring av øllum tí ilæggingarvirksemi, ið kann føra til tap fyri landskassan. Á henda hátt kann fyrirbyggjast, at alt ov nógvur ilögur verða gjørdar, ið ikki bera seg. Ein háttur at fyrirbyggja hesum kundi veirð at tær einstøku avgerðir, ið verða tiknar í slíkum málum, vórðu tiknar av dugnaligum vinnulivsmönnum við fullum avgerðarrætti í samstarvi við serfrøðingar. Hesir kundu til dómis verið settir í eitt ávíst tíðarskeið.

Niðurstøða:

Sum niðurstøða kann verða sagt, at ið er til meta um, hvørja ávirkan ein slíkur stovnur hevði havt á tann føroyska búskapin. Men við teimum

úrslitum, ið HIDB hevur havt í Skotlandi, er sannlíkt, at ein slíkur stovnur, tilagadur føroysk viðurskipti, hevði ført við sær, at føroyingar vórðu meira miðvísir í síni hugsan og harvið tilrættalegging, soleiðis at langtíðar tilrættaleggingin varð prioriterað hægri, serliga okkara týðningarmiklu fiskivinnu til fyrimunar.

Alivinnan

Næmingarnir høvdu eisini høvi at kunna seg við skotska alivinnu. M.a. varð vitjað hjá Wester Ross Salmon við Ullapool. Teir hava 3 smoltstøðir og 2 alistøðir.

Í niðurstøðu síni siga handilsskúlanæmingarnir m.a., at stórir dentur verður lagdur á, at tað eru útbúgvir og roynd fólk, ið fáa loyvi at ala fisk í Skotlandi. Her hava føroyingar tí nakað at læra av, leggja teir afturat.

Annars siga teir viðari, at tann tekniska útgerðin í skotsku alivinnuni er neyvan á hædd við ta føroysku. Hetta tí at peningamongdin pr. íbúgv ikki er so stór sum í Føroyum.

Um skeiðvirksemi og stuðul verður annars sagt, at menningarstovnurin HIDB skipar fyri skeiðum og tað eru so eisini skúlar, har ein kann fáa útbúgvning innan alivinnuna. HIDB gevur so eisini upp til 50% í studningi til hesar útbúgvingskostnaðir. Eisini geva teir upp til 90% í studningi til stovnan av alistøðum, men ein fortreyt fyri at fáa stuðul er hollur kunnleiki.

Aðrir bólkur kannaðu onnur øki so sum umsitingina í Skotlandi og skotsku strandferðsluna, sum hevur ómetaliga stóran týðning fyri samferðsluna í slíkum oyggjalandi.

Handilsskúlanæmingarnir siga, at teir finga høvi at royna nakrar av ferjunum hjá MacBrayne, og komu teir til ta niðurstøðu, at hóast ávisir fyrirnir eru innan ta skotsku strandferðsluna, so kann heildarmyndin neyvan sigast at vera á líka høgum støði sum tann føroyska.

Eins og føroyingar eiga skotar nógv og vakra náttúru

Kraftstøð

Mong virki vórðu vitjað á ferðini. Eitt teirra var ein kraftstøð. Bólkurin, sum tók sær av hesi uppgávu, sigur, at hetta komst av, at nógv hevur verið frammi um ta nýggju kraftstøðina hjá SEV á Eiði.

Tað sermerkta við hesum verki er, at tað nýtir óvanligan hátt til at framleiða ravmagn.

Cruachan, sum verkið eitur, er ein 400 MW pumpukraftstøð. Fyrst fer vatnið ígjøgnum virkið á sama hátt sum á okkara kraftstøðum. Vatnið, ið er omanrunnið, fer í eitt vatn, Loch Awe. Síðani verður vatnið pumpað upp aftur og ført niðan í eina byrging teir hava á Ben Cruachan. Sostatt verður vatnið nýtt fleiri ferðir.

Í niðurstøðuni siga næmingarnir, at tað kundi havt áhuga fyri okkum føroyingar at kanna, um tað ikki hevði verið eitt hugskot at nýtt vatn fleiri ferðir, sum skotar í ???????? í Cruachan gera. Vit kundu sostatt fingið nógv meiri orku úr tí somu vatnmongdini. Sjálvandi kostar slíkt verk nógvan pening, men vit kundu gjørt hetta í einum nógv minni projekti, sum hóska-

Á túrinum vitjaðu tey so m.a. í Aberdeen, Inverness, Aviemore, Oban, Glasgow, Edinburgh og øðrum plásum.

Menningarstovnurin

Ein av arbeiðsbólkunum hevði til uppgávu at kunna seg við tann skotska menningarstovnin «Highlands and Islands Development Board» (HIDB).

Hesin stovnurin kom longu í 1965 og hevur til uppgávu at hjálpa íbúgvunum í útjaðaraðkjum at betra fíggarliga og sosialu umstøðurnar og at gera útjaðaraðkini færi at hava ein størri leiklut í tí fíggarliga og sosiala

menningini, ið fer fram í tjóðini.

Næmingarnir royna í samandráttnum og niðurstøðuni at gera nakrar sammetingar við føroysk viðurskipti og kundi verið áhugavert at vita, hvat teir eru komnir til. Teir siga:

Samandráttur:

Tað kann vera lítill ivi um at bæði hálendið og oyggjararnar í framtíðini fáa harðliga brúk fyri tí stuðli og teirri vegleiðing, ið HIDB hevur at bjóða. Eisini um ein litur at teimum úrslitum, ið stovnurin hevur útið, kann ein siga, at hann hevur verið til ógvuliga stóra hjálp hjá íbúgvunum í útjaðaraðkjum.

Strandferðslan í Skotlandi er væl útbýgd

ar til okkara tørv og umhvøvi.

Vit hava her trivið í nokur av teimum evnunum, sum handilsskúlanæmingar nom við á ferðini í Skotlandi.

Vit spurdu læraran og ferðaleiðaran, Tór Jóansson, um ætlanin er at gera námsferð við 2. HH-flokki í 1988. Hann sigur, at tað longu verður tosað um hetta. Lond, sum nevndu eru, eru: Írland, Isle of Man, USA o.o.

jan